

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Incontra naționalităților.

(R) În numărul său de ieri »Budapesti Hirlap«, organul imperialismului maghiar, publică un articol violent în contra naționalităților în genere, iar special se năpustește asupra deputaților noștri.

Pe semne pentru a motivă pe d'oparte prigonirea ce s'a pornit în contra deputaților arădani, însărcinați cu organizarea partidului național, iar pe de altă parte pentru a încuraja poliția să le dea pedepse cât se poate de aspre, — dar mai ales *pentru a se scuza în fața străinătății*, destul că organul dlui Apponyi prezintă naționalitățile ca *dușmane ale ungarilor și statului ungar*, iar pe deputații naționaliști drept agitatori criminali. Și fiindcă nu poate preciza nici măcar o simplă transgresiune în contra lor, cu atât mai puțin un fapt punibil de articolul 172 din codul penal, acuză în general, *consideră drept nenorocire și primejdie pentru țară chiar intrarea noastră în dietă*.

Până acum același ziar și aceleași partide ne acuzau pentru politica de pasivitate, atribuindu-i scopuri ascunse și ne apostrofă de ce nu intrăm în dietă și acolo să ne arătăm năcazurile și dorințele, iar nu în memorande duse la Viena ori în articole publicate în presa din România și din străinătate.

Acum, după ce românii și celelalte neamuri și-au ales reprezentanți în dietă, iar aceștia arată sincer doleanțele și voința poporului, iarăși nu e bine. Șovinistii dela putere s'au așteptat ca naționalitățile să trimită reprezentanți ca Burdea, să poată astfel

arunca odiul asupra întregii noastre politici naționale de până acum și să arate Vienei și străinătății că în definitiv nu existase nici înainte o chestie a naționalităților, ci poporul eră frământat pur și simplu de câțiva agitatori perversi. Indată ce lucrurile au pornit pe cale naturală, trimițând și naționalitățile deputați în parlament, totul s'a aranjat și înțelegerea cea mai deplină domnește între oligarhii stăpânitori și naționalități, massa mare de iobagi!...

Deputații noștri însă n'au putut face guvernului serviciul să joace rolul de opoziție miluită, ci în chip bărbătesc și demn au luptat conform convingerilor întregului popor. A unui popor cu aspirațiuni politice și culturale, cu dorință să ajungă factor în țara la a cărei existență contribuie cu muncă grea și onestă, cu banii și sângele său. Ceeace, se înțelege, nu se potrivește în cadrul imperiului maghiar pentru care poticnește coaliția dela guvern.

E deci firesc, că între cele două curente să existe și să se mărească încă neînțelegerea, iar cei dela guvern să caute a lovi nu numai în naționalități, ci în toți ceice direct și pe față ori indirect susțin și aprobă lupta celor obidiți.

Iată de ce »Budapesti Hirlap« în acelaș timp, când imblățește pe deputații naționalităților, îi atacă strașnic și pe disidenți, pe cei din stânga extremă. Cum se poate, se întreabă, ca extremiștii cari strigau la adresa deputaților naționaliști: »Trebue scoși afară în palme«, »Trebue spânzurați« și așa mai departe, acum să zică: »Trebue împăcate

naționalitățile«, »Nu trebuie să înstrăinăm de noi milioane de cetățeni ungari«?!

Asta-i cea mai crasă inconsecvență!

Se poate. Dar cu nimic mai mare, de cât atitudinea coaliției față de Viena și față de întreg trecutul său.

Organul de căpătenie al coaliției le face însă unora dintre acești *corbi albi*, cum i-am numit noi, grația să-i creadă de bunăcredință.

Iată ce scrie despre naivii aceștia:

»Și în acest caz însă, domnii aceștia cari susțin astfel de *lucruri nesocotite* (împăcarea cu naționalitățile) nu pot să aibă decât scuza că nu știu ce vorbesc și ce fac.

»Ei privesc chestia națională dela distanța mare, dela ferestrele din capitală ori de pe holdele binecuvântate ale Alföldului, unde massa compactă de unguri produce sentimentul conștiinței de putere generoasă. Nici nu bănuiesc că *agitația națională ce muncă de sobol săvârșește, ce activitate distrugătoare devoltă, ce țintă dușmănoasă urmărește* față de ungurime și nația ungurească. Ducă-se numai acești buni domni maghiari printre naționaliști și atât la răsărit (în Ardeal), cât și în comitatele dela nord (între slovaci) o să vadă că *ungurimea ce luptă grozavă trebuie să poarte împotriva atacurilor agresive ale naționalităților*!...«

Nu știm dacă între deputații dizidenți se vor găsi într'adevăr atât de mari naivi, în-cât să creadă această perversă minciună.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

La cântărețul libertății.

Note de Horia Petra-Petrescu.

După o jumătate de oră cu tramwayul electric s'ajungă, pornind din inima orașului, în apropierea unei case mitite, retrase în fundul curții, înainte cu un grilaj sărăcăcios de fier, și un tei, care-și întinde ramurile până pe acoperișul neputincios de înălțime.

Mencke-strasse, unde ne aflăm, eră în 1785 o stradă și făcea parte din satul Gohlis, în apropierea orașului Lipsca.

Petecului acestuia de pământ i-a fost dat să vadă multe. Pe timpul războiului de 30 de ani, în 1631, a călcat pe aici generalul Tilly cu oștenii săi, de a fost bătut la Breitenfeld, în apropiere, din partea șvedianului Gustav Adolf. Cât timp a ținut războiul de 7 ani, Frederik cel mare a apăsăsat cu mână grea asupra neguțătorilor silindui la contribuții mari, de au ajuns aproape la sapă de lemn. Ținutul acesta va fi simțit-o și el. În 1813 s'au cutremurat temelile casuzelor din Gohlis supt pasul apăsăsat al uriașilor lui Napoleon și ai dușmanilor lui.

Locul acesta, unde în 1785 se află un sătuleț cu abia 40 de case, a întâmpinat însă și alte evenimente, mai puțin sgomotoase, dar tot atât de glorioase.)

N'au fost pașii armatelor șvediene sau saxone, nici acelor franceze, nici a celor rusești sau austriace, n'au fost carele de muniții, pline de praf de raniți, ci pașii unui singur om și o trăsură,

care aducea în locul armelor ucizătoare vre o câteva volume și multe coli de hârtie albă. Eră Schiller, poetul libertății, care venea să trăiască câva timp aici.

Târgurile vestite ale orașului Lipsca îi atraseră și pe el. Voind să vadă și pe prietenul său Gottfried Körner, (tatăl poetului Körner) și pe surorile Stock, sosi în Lipsca pe timpul târgului de Paști, în 1785. Schiller eră pe atunci de 34 ani. »Hoții«, »Fiesco« și »Cabala și amor«-ul ridicaseră deja pe pedestalul ce i-se cuvenea: eră poetul preasăvit, expresia cea mai perfectă a aspirațiunilor tineretului contemporan.

Larma stradelor pline de neguțători din toate unghiurile Europei îi indispuera. Dorea liniște, ca să-și poată urmări mai bine firul gândurilor, căci furnicarul acesta de oameni îi tulbură în-treagă ființă. Dorința aceasta i-s'a împlinit în curând. S'a așezat în satul Gohlis din apropierea orașului, împreună cu familia Stock, care știa cât prețuiește prietenia poetului Schiller.

Și casa de care ne apropiem acum, e casa în care a locuit Schiller cât timp a stat în Gohlis. De atunci s'a preschimbat satul în continuu; casele mititele și șubrede s'au dărâmat, stradele s'au lărgit, de au făcut loc caselor-cazarme ale orașelelor, iar — mai pe urmă — satul Gohlis a devenit un cartier al orașului Lipsca: mersul firesc al brațelor de polip din fiecare oraș mare.

În mijlocul caselor acestora nouă se mai află încă vre-o câteva din vremuri vechi. Iți fac impresia unor bătrâni de etate matusălemică, cu umerii obrăjilor ieșiți afară, cu vortă gângavă, în tovarășia tinerilor robuști, cu spete late și cu

glas metalic, dar — pe lângă toată puterea lor — de o sănătate dureroasă.

Căsuța lui Schiller e de o schioapă de loc. O casă cu un cat. Două ferestrii jos, trei mai mitite, sus — în față. O tablă comemorativă lângă ferestriile de jos. Culoarea sură a pereților dă casei o înfățișare posomorită. Coperișul de țigla se întinde sficios și se cluntește spre stânga. Obloanele te privesc speriate, teiul desfrunzit, (încă n'a sosit primăvara) își întinde brațele proteguitoare.

Curtea e pardosită slab.

O femeie ne iese înainte și ne deschide ușa cu o chie mare, ruginită, o ușă de lemn de brad, care se împarte în două, orizontal, încât partea de sus se poate deschide singură, spre aerizare. Lumina năvălește în intrarea mucegăită. Trebuie să ne plecăm capul ca să nu ne lovim de pragul de sus.

Și ne aflăm în odaile unde a trăit Schiller!

Citești în odaia ta tăinuită de studiu istoria literaturii unui neam, dai de nume, cari nu-ți mai ies din minte cât timp cugești cu creierii, căci ți-au rămas ținute pentru totdeauna, îți închipul toate numele acestora înconjurare de o aureolă divină, de o boare fermecată, a cărei țesătura nu-ți este dat ție, muritorului de rând, să o destrami. Când pășești cu pași stielnici peste pragul casei unde au petrecut toți acești mănuiți giganti al condeiului, când dai de obiectele, pe cari au pus mâna ei cândva și astfel au fost sfințite de mâinile lor — te cutremuri. Iți zici: »Nu se poate. Trebuie că visez. Sunt vrednic să văd lucruri, cari au aparținut odată eroilor gândirii omenești? Sunt vrednic să calc pământul pe care l-au căl-

Cum adică: *agresivi noi*, cari nu știm cum să ne mai apărăm școalele, cari trăim sub teroarea jandarmilor și suntem considerați de aceștia drept o »hordă sălbatică«, cari plângem pe urma victimelor dela *Pánade* și *Cernova*, ai căror cei mai bravi reprezentanți în dietă au fost maltratați și în excitarea drepturilor cetățenești sunt tratați ca niște simpli găinari?!

Asta i culmea îndrăznei ziaristice. O nerușinare mai mare nu ni-s'a dat să vedem nici chiar în presa maghiară!

Argumentele de căpetenie și le-a rezervat însă »Budapesti Hirlap« la urmă.

Dupăce îi sperie cu dacoromânismul și panslavismul, provocându-se la »hărțile dacoromâne« și la »presa lor — adică a noastră — care împrăștie otravă«, scrie la adresa opoziției maghiare:

»Și în astfel de împrejurări se găesc deputați cari paradează în culori maghiare și gângăvesc că nu trebuie să înstrăinăm de nația maghiară milioanele de naționalități! Oare asta nu sună ca și când cetățenii cu buze străine d' aici ar avea Dumnezeu știe ce supărări? Oare nu apare asta ca și când și din parte maghiară s'ar confirma calomniile mizerabile ce a împrăștiat în lumea mare Björnson!«

Fiind vorba de naționalități, eră oarecum indicat, ca organul imperialismului maghiar să-l înjure și pe Björnson, care, ca nimeni altul, a dat lovitură de grație acestei utopii ridicole a șovinștilor.

Björnson a ajuns azi, în presa maghiară, argumentul de căpetenie, spaima! Ieri îl invocă un alt ziar kossuthist pentru a putea ocări tribunalul din Arad, care achitase p'un învățător român nevinovat, acuzat că a — agitat pe doi unguri, la masă, între pahare, în contra nației maghiare. Ce-o să zică Björnson și Europa întreagă, văzând că un învățător român, dat în judecată pentru agitație este achitat?... Fatal o să tragă concluzia, că procuratura într'adevăr, face cum denunță presa naționalistă: prigonește și fără motive

temeinice... Decât să se poată dovedi asta, mai bine piară în temniță o sută de valahi nevinovați!...

Iată mentalitatea celor din presa maghiară.

Poate că asupra stângei-extreme din parlament argumentele acestea să influințeze și astfel să mai domolească lupta lor împotriva guvernului.

Pe deputații români, sârbi și slovaci, desigur că îi va îndemna însă la o luptă tot mai stăruitoare, desvoltând în parlament, la toate prilejurile, aceeași energie pe care am admirat-o în săptămânile din urmă, iar în afară căutând alianțe și luptând pe față alături de toți ceice propagă dreptatea naționalităților și combat domina oligarhă care duce țara Ungurească spre prăpastie.

Impăratul Wilhelm și arhiducele Francisc Ferdinand. Din Milano se anunță: Ziarele locale au întărit știrea cumcă principele Bülow cancelarul imperiului german se va întâlni cât de curând cu Tittoni ministru de externe italian. Călătoria împăratului la Viena suferă întârziere, în schimb însă împăratul Wilhelm se va întâlni în Pola cu arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron.

Reforma electorală. In ministerul de Interne — scriu zarele ungurești — se lucrează stăruitor la proiectul reformei electorale. Partea generală a proiectului va fi gata peste câteva săptămâni. Mai mult se va amâna alcătuirea proiectului despre împărțirea cercurilor electorale, la care vor lua parte și comiții supremi. Aceștia sunt chemați, în grupuri, la Budapesta pentruca să servească cu date la împărțirea cercurilor electorale.

A naibii reformă va mai fi dar!

Delegațiunile se vor întruni la toamnă. Un ziar din capitală comunică știrea că delegațiunile nu se vor întruni în Maiu ci târzlu în toamnă. Amânarea sesiunii delegaționale stă în strânsă legătură cu ridicarea soldel ofițerilor. Ba-

ronul Beck, ministru președinte austriac, s'a declarat de asemeni pentru ținerea sesiunii delegaționale în toamnă.

Croații vor obstrua. Ziarele ungurești scriu că mâne vor sosi la Budapesta 12 deputați Croați unde vor începe obstrucția tehnică. Croații la început s'au hotărât ca numai budgetul îl vor obstrua, dar clarificându-se acum asupra planurilor guvernului, au declarat că vor lupta pentru a împiedeca guvernul în planurile sale. Prin urmare mâne se va începe obstrucția tehnică.

Defectele instrucțiunii noastre.

Indrumarea educațiunii naționale.

De Alexandru Nicolau, avocat, Caracal (România).

Cea mai grea, cea mai arzătoare problemă culturală, în viața perioadei de tranziție și de reforme prin care trecem, este aceea care desleagă și caută să dea o dreaptă și bine chibzuită soluțiune instrucțiunii și educațiunii naționale.

Am repetat-o și repet expres și prin acest articol că, este bine și numai atunci vom probă că apucăm pe căi salutare, când vom expune relele și adevărul net, în public, și vom căuta artere noi de îndrumare, noi tendințe de a așeza pe un pedestal solid de propășire, alcătuirea învățământului public și privat. Deși adevărul supără, ba încă ustură chiar rău de tot, totuși noi păstrăm măsura corectă; nu facem nici un fel de personalități cu nimeni, nici un fel de polemică pătimașă la adresa sau aluziunea cuiva, mulțumindu-ne a înregistra defectele și stările nenorocite, a le semna publicului românesc celor și a cere cu stăruință îndreptarea lor, celor în drept.

Astfel, noi, în materie de organizație culturală și economică, adesea ne am învățit într'un cerc vișos. Am creiat școlă pentru pepinieră de biurocrați, cari nu corespund cerințelor masei număroase ale poporului român, pentruca aceștia la rândul-le să devie profesori la cea dintâi, și așa mai departe. Aici stă vișiositatea cercului, a petițiunii de principiu, în care ne am învățit un amar de ani, fără folos, fără utilitate practică.

Cortejul de neajunsuri și rele cari au decurs de aici, au doară, drept cauză principală, lipsa de educațiune sistematică.

Socolesc însă că am zis prea mult, când am vorbit de educațiune sistematică. Sub raportul gradării lor, sunt 3 feluri de educațiune: educațiune rudimentară, elementară și sistematică.

cat ei? Sunt vrednic să văd pagini scrise de mâna lor purtată de o inspirație supra — omenescă?«

Gândurile acestea cred că frământă fiecare suflet omenesc, care își dă seama că trăiește, de fapt, ceace vede. Și nu e slugărnice la mijloc — e o smerenie, care ridică, care prețuiește mult, dacă e sinceră.

Am fost apucați cu toții de acest sentiment. Cu atât mai mult, cu cât eră mai sărăcăcioasă odaia.

Sus, în etajul prim, a locuit el, jos prietenul său, librarul și editorul Göschen.

Ca să ajungem sus trebuie să ne plecăm capetele. Treptele în serpentină scârțâie sub picioarele noastre.

Nu-i așa, vă închipuiți odăi pompoase? Iată întreagă pompa: Spre sud-vest două ferestri, spre stradă, spre sud-est una, spre curte. Înaintea ferestrii dinspre curte o masă de scris simplă și lângă ea o sofă. Pereții vâruți alb. Timpul le-a dat culoarea cenușie. Odăia de alături — odăia de dormit — își face o impresie desolată. Jumătate tavanul e compus din coperișul pieziș, pe cealaltă jumătate se văd bărnele mâncate de vreme. Un spălător de fer, cum se văd în bucătăriile noastre, un pat de tot simplu, o mescloră de pat — și câteva cununi atârnaate deasupra patului. Atât.

Prin odăile astea se mai află o bibliotecă adunată de societatea »Schiller« din Lipsca, bușuri de-ale lui, fotografii, tablouri din scenele mai importante, o vestă, pe care a purtat-o el, șuvițe de păr, fotografiile prietenilor și ale rudeniilor lui și masca lui mortuară, luată de sculptorul Klauer.

Închipuți-vă pe D'Annunzio sau pe Hugo von Hofmannsthal sau pe Edmond Rostand în odăile lor de lucru! Câtă risipă de mătase, de marmură, de covoare persiane, de bibeloturi și de tablouri și pietrii scumpe.

Și — totuși — aici, între acești patru păreți scunzi, piperniciți, s'au frământat ideile, cari au plâsmuit paginile nemuritoare din »Don Carlos«, de aici au răsunat advertisementul marchizului de Poza: »Dă libertatea gândirii!«, împotriva regimului despotice și de aici au străbătut strigătul de bucurie intrapat în imnul, care începe cu:

»Freude, schöner Götterfunken,
Tochter aus Elysium,
Wir betreten feuertrunken,
Himmliche, dein Heiligtum.«

»Bucurie, schintele divină, strălucită, flică din Elisiu, Pășim îmbătați de focul tău, tărîmul Tău ceresc«.

Masa imi eră destul de încăpătoare. Paginile scrise de Schiller se risipeau în întreagă odăia.

Așa l-au văzut toți în odăia lui din Gohlis. Se trezică des de dimineață, pe la 3 sau 4. Faceă plimbări pe câmpurile din apropiere, înspre Halle, meditănd asupra celorce va scrie. Se întorcea acasă, cu gâtul gol, cu fața înfierbântată și așternes pe hărțile gândurile frământate.

Ce a zis el atunci, a adus roadă înmilită, căci mil și milioane l-au citit, l-au ascultat și l-au înțeleș.

În fiecare an, la ziua nașterii poetului, pelegrineză, pe rând, clasa primă a unei școli populare din Lipsca, la casa aceasta ascunsă de vuetul străzii. Sunt copilași și copilițe îmbrăcați în haine de sărbătoare, fașoții de profesorii și de directorii lor. Odăile sunt numai o floare. Gurițele lor nevinovate rostesc »Cântarea bucuriei« — primele strofe — urmesză o scurtă vorbire a reprezentantului comitetului și mai apoi o altă strofă a himnului. După aceea viltorii cetățeni ai Germaniei se prind de mână, merg doi câte doi în clasele lor, unde se întâmplă premiarea, cu vorbiri ocazionale și îmbărbătări la perseveranță.

— »O, da! Schiller! Mai lăsați-l! A fost un patriot prea mare! Fraze sfôrătoare. — Patria, patria, patria! — Trara! Trara!«

— Dați-ne un Schiller! Dați-ne elanul lui, căci avem trebuință de el ca de pâinea zilnică. Ne tre-

Col dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmură, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

Noi, dacă avem pe cea rudimentară și pe cea elementară într'un înalt grad, și aceasta încă slab organizată; apoi, cea sistematică ne lipsește cu desăvârșire. Nu mai zic nimic, despre educațiunea profesorală, care este în fașă și a primit atâtea lovituri, încât nu se știe cum va ieși pruncul acesta. Îmi permit să spun, că nu vreau avanza nimic, fără a dovedi.

Intr'adevăr.

Ce înțelegem prin educațiune? Educațiunea, lato sensu, este arta de-a mânua, a fasona, a mlaști, perfecționa spiritul uman. Este una din ramurile cele mai dificile și mai importante, de activitate.

Educațiunea comportă 4 mlădițe sau diviziuni cari împieticesc dezvoltarea normală a unui individ, a unei familii, a unui popor.

1. *Educațiunea fizică*, are de scop, menținerea sănătății, ameliorarea, îmbunătățirea progresivă a forțelor corpului, cari toate conduc la felul practic: *abilitatea, îndemânarea.*

2. *Educațiunea intelectuală*, are de obiect cultivarea facultăților intelectuale, de-a întări, a înzestra omul cu cunoștințe, a fasona, a modela dezvoltarea spiritului și cuprinde: *instrucțiunea.*

Instrucțiunea, formează inteligența; educațiunea, formează caracterul; lucru pe care îl mărturisesc, cu cel mai profund regret pe care-l manifestă orice român cu durere de al lui, școlile noastre nu se încumet a-l închege, înșila, și plămădi, în fineretul actual.

Natural că în materia asta, nu dau vina numai pe profesori, dintre cari unii îndatăce se văd reușiți definitiv sau inamovibili la catedra lor, fac așa numita slujbă de... mântulală, care de altfel va face obiectul unui articol special. Dar, zic, că și familiile sunt avizate mai mult în acest scop.

Familia românească, este datoră să dea tot concursul necesar, spre a crește noile generațiuni în spiritul educativ-național.

Cu amărăciune constat că nu-l dau, lasă totul pe seama profesorilor. Poate însă că nu-l dau și din altă cauză, că nu pricep importanța scopului acestuia; sau poate că ele însăși, nu au pregătirea trebuincioasă pentru realizarea lui; în acest din urmă caz, școala are menirea, datoră chiar, de-a suplini insuficiența care derivă din celalți factori educativi, concurenți.

A depune, în consecință o cantitate apreciabilă de zel în plus, pentru a stabili compensațiunea și a efectua astfel echilibrul armonic în

buie tărie, ne trebuie cinste, ne trebuie conștiințe dimentate de dragostea de neam.

— »Schiller n'a fost poet! Schiller a fost un simplu vânturător de fraze patetice!«

*

Acum trei ani s'a serbat centenarul morții lui. În toate cătunele, chiar și în cele mai îndepărtate i-au serbat germanii amintirea.

Pe dinaintea statuei lui din Viena au defilat 60 mii de copii, închinându-i soclul cu coroane purtate de mâinile lor gingașe. A fost un delir. Stradele pavoazate, copii în șiruri strânse de câte 6, muzici și flori, fiori în toate părțile.

Copilașii și su pus întrebarea în zilele acelea: »Cine a fost Schiller?« Iar mamele le-au răspuns: »A fost un om mare. A îndemnat la muncă, la dragoste de neam și de țară«. Și le-au dat în mână scrierile lui, pe cari au început buzele lor plâpânde să le silabizeze numai, dar pe cari — mai târziu — vor fi în stare să le și priceapă.

*

Am fost ieri la ultimul concert din sezonul acesta, în Gewandhaus. Ultimul punct al acestor concerte, înființate de Mendelson, are tot deasupra Simfonia a IX a lui Beethoven. Se știe că punctul culminant al Simfoniei acestuia e »Lied an die Freude«.

Sala plină până la ultimul locușor. Dirigent Arthur Nikisch. Am auzit și eu vestitele cuvinte.

Ce să spun? Dumnezeiesc. Sunt impresii cari nu se pot descrie. Le trăiești deși nu ești inițiat în toate tainele artelor: ale muzicii, spre pildă. Și sunt fericit. Fericit că am auzit simfonia a 9 și că am fost și în odaia unde s'a scris »Cântarea bucuriei«.

Martie, 1908.

dezvoltarea tuturor facultăților și calităților psihice și fizice, capabile să înjghebeze pe vitorii integri și conștiinți cetățeni români.

Aceștia, odată formați, la rândul lor părinți, vor îngriji cu sfințenie și vor da cel mai puternic sprijin profesorilor cari înțeleg rostul adevărat al unei educațiuni și instrucțiuni naționale.

Selecțiunea care va ieși de aici, va da cele mai frumoase roade.

Școala noastră n'a înțeles însă, direcțiunea temeinică ce trebuie să o dea tineretului. Ne mulțumim să îndopăm pe școlar atâta timp cât este pe banca școlii, cu un nesfârșit șir de abstracțiuni și bizazerii științifice cari nu sunt de rigoare; și cari intime, în extremis, în cugetul școlăresc, îl transformă într'un fel de manechin, o mașină vorbitoare lipsită de rațiune, un papagal reproducător, a unor reminiscențe de cunoștințe cari se perd cu iuțala fulgerului în zarea timpului ce se strecoară, fără a lăsa nici o urmă edificatoare!

Nici o idee practică, de aplicațiune a celor învățate și deitate în școală nu găsești. Și după ce absolv școala medii și chiar universitatea — mai ales, — nu înțeleg decât a fi întreținuți de familie sau de stat, și prea puțin prin ei însuși!

Să mai vorbesc oare, de infiltrarea sentimentelor, naționale de care fiecare școlar dela clasa I până la cea din urmă trebuie să fie însuflețit, și de care actualmente nu dă nici o dovadă, fiindcă acest sentiment a fost lăsat prin o nepăsare criminală în paragină?! Dar, *caracterul*, care nu este de cât reunirea tuturor dispozițiilor, aptitudinilor, înclinărilor și pornirilor școlărescilor, pe ce plan este lăsat el?

Pe cel din urmă p'an! Ca să nu zic că nu se practică de loc, fiind considerat o cantitate neglijabilă.

Și, din aceasta cauză, vedem oameni cari au trecut învățământul secundar ba, și cel superior — universitar sau special, — și n'au nici cea mai elementară idee sau acțiune de simțul datoriei lui ca om în societate, ca obligațiune pentru misiunea, cariera sau funcțiunea sa; precum și ca individ, care făcând parte din sânul unei colectivități este moralmente dator a contribui la perfecționarea intereselor ei superioare.

N'au nici simțul social, nici cel familial dezvoltat, complexul de sentimente a cărui fericire dezvoltare alcătuiește cheazășle mulțumirii, satisfacțiunii individului, în tinărul de astăzi, produs al școlii noastre, lăncezește, doarme somn trist și unel culpabile și fataliste nepăsări, care împinge pe individ la patimi uricioase, la indolență, la infracțiuni de acelea pasibile de reprizările prevăzute de codul penal public.

Iată pentru ce astăzi, noi cerem ca școlile noastre să-și achimbe radical sistemul de până acum și să n'au dea caractere, oameni cu drept cuvânt folositori lor, familiei, statului și neamului românesc în genere.

3. *Educațiunea morală*, are de obiect cultura conștiinței morale, a simțământului pentru binele, folosul și fericirea individului.

Și acest soi de educațiune este quasi-nul la noi. — Câte defecte, câtă burulană rea, cât plămădi care înțelenește, sufletul individului, nu crește paralel cu dânsul, înădușindu-l în creștere, dacă nu intervine mâna artistică și habilă a maestrului educator, talentul lui pedagogic, de a-l ciopli treptat, de a-l smulge bălăria otrăvitoare și a-l prepara o creștere, o cultură sănătoasă, normală?

Să vorbesc de suma de principii moarele, înățătoare, de acele sentimente cari înobilează mintea, și cari ar trebui să se găsească în mintea absolventului școlii noastre intime lui încă de pe banca școlii? Ar fi să sfruntez adevărul și să ridic deșanțarea, înjosirea, lipsa de respect, bajocura, reaua credință, injuria, calomnia, intriga și lenea la gradul sentimentelor morale și să le cocotăm acolo unde ele nu merită.

Dar contrapondul, sau complementul acestei triplice educațiuni, este o altă educațiune, care este garanția vitală a progresului moral și material al unui stat, este educațiunea economică, care va forma obiectul articolului viitor.

Din România.

Sedința societății geografice. Sedința de Sâmbătă. Conferința dlui Tocilescu relativă la »Studiul istorico-archeologic asupra României« și Dobrogei și a dlui Burada călătoria dlui dela Constanța la Ierusalim.

Sedința se deschide la ora 8.30. sub președinția A. S. R. P. Ferdinand.

Se dă celire sumarului asupra activității societății în anul expirat.

Societatea după mai mulți ani de muncă rodnică a dat până acum: Dicționarul României, al Basarabiei, al Bucovinei și va ocupa și dicționarul Transilvaniei cu care a fost însărcinat dl profesor Mazăre din Iași și mai are o mulțime de lucrări însemnate de făcut.

Conferința dlui Tocilescu. Dsa începe spunând că statul trebuie să se bazeze pe pământ. Pentru că prin pământ trăește, pe el se imprimă și cresc naționalitățile.

Constatăm cu plăcere că s'a împlinit dorința exprimată de M. S. Regele într'un discurs referitor la formarea acestei societăți.

Societatea a crescut, a studiat țara și locurile locuite de români.

Intrând în subiectul conferinței, arată că în România și Dobrogea s'au găsit obiecte anterioare perioadei de înflorire Greco Romană. Aci mai ales în Dobrogea s'au găsit obiecte din epoca de bronz cu 3000 ani a. Chr. Așa în satul Hinog, în orașele Asciopolis, Turnu Severin s'au găsit monede și obiecte, cari după inscripțiile de pe ele ar fi foarte vechi.

Orașele noi s'au clădit pe ruinele celor vechi ca Câmpulungul, Ploiești.

Examinează drumurile cari traversează țara Românească și pe unde Traian și Decabal și-au condus armeele. La Apulum capitala Daciei duceau 2 drumuri, unul prin Serbia și altul pe la noi prin pasul Turnu-Roșu.

Venind la toponomie se vede că aproape toate numirile de orașele și apele noastre sunt romane și că numirea s'a păstrat până astăzi ca; Caracala, Maris, Aluta, Samos, ca cele terminate în oca și dava sunt dace ca Napoca, Buridava etc.

Prin urmare este greșită teoria că n'ar fi existat continuitate de ocupație romană în aceste locuri cari veșnic au fost locuite, căci altfel nu s'ar fi putut păstra numele localităților.

Dobrogea eră de asemenea populată, aci înflorea orașele Tomis (căuțata Calatis Mangalia) și dintr'o inscripție găsită pe moșia d-lui Costinescu se vede că eră o ceartă între aceste orașe ale căror moșii se învecinau, tot aci se vorbește de plata 21 22.

De asemenea la Spencioc s'a găsit o amforă care este foarte veche și care se vede că este adusă din Hios, cu vin pentru coloniștii greci în secolul III.

Sarcofagul la Barboși, care se vede expus în sala Senatului este interesant căci pe el este imprimat un semn ascuns al creștinismului, și cu cerneală roșie tot la creștinii referitor. Mai departe se constată că Dobrogea e brăzdată de 3 valuri cari duc toate la Constanța.

Cu aceste constatări și cu atenția ce o dau suveranii, acestei societăți dl Tocilescu încheie cerând familii regale sănătate. Se suspendă ședința pentru 10 minute.

La redeschidere vorbește dl Burada.

Describe impresiile ce i-le-a făcut călătoria din Constantinopol la Siria și Ierusalim.

Din Constantinopol debarcă la Beirut unde a văzut cele mai frumoase finuturi din lume, prin niște locuri foarte periculoase a mers la Damasc. Describe amănunțit toate vederile, și convorbirile avute cu diferiți călugări în parte români.

Din Beirut plecă la Ierusalim; aci vizită toate locurile sfinte, unde mântuitorul a suferit și care sunt așa de scumpe nouă creștinilor; a văzut: Sf. Mormânt, Golgota, Muntele Măslinilor, Lacul oilor, Spitalul de ochi și de leproși cari întrec în multe părți pe cele din Europa.

Aici în Ierusalim însoțit de călugări români, căci sunt și călugări români pe lângă acei greci cari sunt în majoritate, că n'avem acolo biserici și că preoții noștri servesc la cele grecești. Că s'a făcut hagiu.

De aci prin locuri stâncoase, pe azini au vizitat mănăstirea sf. Sava construită de un pust-

nic care s'a adăpostit 4 ani într-o peșteră și care a clădit... în urmă pe vârful unui deal având 342 scări. În vârful turnului sunt două chilii, una pentru călugări, alta unde este o bibliotecă și după multe căutări dă peste biblioteca română, lângă cele grecești, germane.

Biblia lui Șerban Cantacuzino, biblia din 1817, Teoreticon 1823, Psaltirea 1838. Se zice că a fost o bibliotecă mare dar s'a transportat la Constantinopol.

Describe vleața ascetică a călugărilor. E de observat că toate acestea le-a făcut însoțit de călugărul Manolescu; se zice că la biserica din Ierusalim, acest călugăr a pus piatra fundamentală cu inscripție românească.

Foarte frumoase sunt aceste vederi fotografiate.

Ședința a doua a Societății Geografice. A doua ședință a soc. Geografice a avut loc Duminică seara la 8 jum. tot sub președinția A. S. R. Principelui Ferdinand. Ședința s'a ținut în sala Senatului, și a fost publică.

Vorbește dl căpitan S. Pleniceanu despre statul Congo. Ca un bun cunoscător al acestui stat, descrie cum a pătruns civilizația aici. O întreagă rețea de căi ferate și șosele străbat ținutul Congo, în locul acelor drumuri și poteci nepracticeabile.

Anexarea Congolui la statul belgian va avea mare însemnătate economică atât pentru Belgia, cât și pentru Congo.

Dl Hurmuzescu a ținut o importantă conferință asupra: substanțelor radioactive, distribuția și formarea lor în coaja globului terestru.

Noua teorie a construirii materiei.

Radiul descoperit de dna Curie în minereii de uraniu, a făcut o adevărată revoluție în știință prin proprietățile sale. E un corp continu fosforescent, care emite o cantitate constantă de căldură și mai are proprietatea de a emite raze care străbat corpurile opace și care raze se numesc radioactive. Se extrage din vinele dela Carlsbad.

Cantitățile obținute sunt minime de aceea și costul e enorm, 400 lei miligramul.

Cu 50.000 mărci s'a extras abia 3 gr. radiu.

Un alt corp cu proprietăți radioactive este și toriul care are o viață de 2 miliarde de ani.

Se crede că radioactivitatea ar fi o proprietate a corpurilor.

S'a spus că e radiu în petrol la Câmpina, însă nu se poate căci este atenuat. Spune că dsa împreună cu dl Mrazec va examina acest lucru.

Unii fizicieni, bazându-se pe proprietățile radiului, au căutat să explice căldura centrală a pământului, precum și căldura soiară prin puterea calorică și radioactivă a radiului.

Înțelegere. În urma intervenției statului român pe lângă guvernul Austro-Ungar, acesta a hotărât ca absolvenții liceelor noastre să fie primiți în școlile de acolo, fără a li-se mai cere vre un examen de echivalență.

Astfel absolvenții liceelor reale, vor fi primiți în școlile superioare de agricultură, de silvicultură, de științe tehnice și veterinarie, iar absolvenții liceelor clasice vor fi admiși la studii și examenele tuturor facultăților din Austria.

»Dansul Mărioara«. Dl N. St. Velescu, maestru de scrimă și gimnastică a combinat un nou joc național numit »Dansul Mărioara«, dedicat micel Principesa Mărioara. Dansul acesta a fost învățat de elevele secției normale a azilului »Elena Doamna«, unde a avut loc Duminică o producție.

A. S. R. Principesa moștenitoare, împreună cu mica principesă Mărioara, s'a dus Duminică înainte de amiază la Azil spre a asista la prima producție a noului dans.

A. S. Regală a fost întâmpinată în școală de dl Spiru Haret, ministru instrucțiunii, dl D. A. Teodoru, secretar general; dna și dl St. Sibiianu, inspector general școlar; de profesoarele azilului; d-nii St. Velescu și N. Badescu, maștrii de scrimă și gimnastică; Ghimpețeanu, maestru de muzică și compozitorul muzicii acestui dans.

Dșoara Müller-Verghy a oferit A. S. Regale un prea frumos buchet de flori.

La intrarea A. S. R. Principesei Maria în sala de recepție, corul școlii, compus de o sută eleve

sub conducerea maestrului Stefănescu, a cântat »Imnul Regal«, după care dl Velescu a oferit Augustei vizitatoare notele noului dans împreună cu explicația figurilor, frumos legate într'un elegant înveliș.

Dansul a fost executat de elevele claselor superioare ale azilului, îmbrăcate în costume naționale. Orchestra eră compusă din 12 eleve ale școlii, care au executat muzica la vioară și piano, sub conducerea distinsului maestru dl Dinicu.

După terminarea dansului, Principesa moștenitoare a invitat pe dl Velescu să-l repete, căci i-a făcut o frumoasă impresie atât prin frumusețea mișcărilor cât și prin corecta executare.

A. S. Regală a mulțumit apoi dlui Velescu pentru această inovațiune de prim »dans național și de salon«.

La plecarea Principesei moștenitoare, elevele școlii au cântat imnul princiar »Bine ai venit Princesă«.

În urmă dl ministru Sp. Haret a rugat să se mai execute odată »Dansul Mărioara«, după care au urmat dansurile »Sălcioara«, »Bătuta« și câteva piese corale.

Dl ministru a mulțumit călduros d-lor Velescu și Ghimpețeanu pentru frumoasa idee ce au avut în alcătuirea și compunerea muzicii acestui dans.

Din străinătate.

Conjurație în contra regelui Manuel al II. Din Lisabona se anunță următoarele: Regele Manuel, care în toată dimineața face prin parcul castelului plimbare, a observat într'o zi, că soldatul care ședea de pază se mișcă foarte agitat. Regele a comunicat aceasta șefului de gardă, care a și început cercetare, aflând că sentinela nici nu este soldat, ci este membrul unei alianțe anarhiste bine organizată, care a luat parte la asasinarea regelui Carol și a moștenitorului de tron.

S'a început cercetare.

Printul Nichita la Țar. Printul Nichita a plecat din Veneția spre St. Petersburg, ca să viziteze pe Țarul Nicolae.

»Ber. Tagblatt« scrie următoarele despre călătoria printului: Se știe că Muntenegruul ia poziția cea mai hotărâtă față de linia Sandjac și protestează contra construirii liniei Sandjac până la Mitrovița. Conform planului o linie care pornește din Mitrovița va merge până la lacul Sculari eventual până la Antivari. Acum însă Muntenegruul ia poziția cea mai hotărâtă față de acest plan și se provoacă la punctul 29-lea din tratatul dela Berlin, în care se zice, că construirea liniei atârână de voința Muntenegruului. Din parte-i principele Nichita sprijinește planul Rusiei, dacă linia Dunărea-Adriatică va trece prin Turnu-Severin—Medua. Impejorarea aceasta a determinat pe principele Nichita ca să viziteze Petersburgul.

Principele Bülow la papa. Din Roma se anunță, că principele Bülow în timpul petrecerii lui în Roma, va fi primit de papa în audiență. După audiență secretarul papal Merry del Val îl va cerceta pe principele Bülow.

Trupele turcești maltratează pe greci. Agenția telegrafică din Atena află din Salonic că un detașament de trupe turcești a arestat la 25 Martie în satul grecesc Sfata Petka, în districtul Monastir, câțiva greci printre cari și pe preotul satului. Trupele l-au maltratat foarte rău; preotul a fost transportat la spitalul din Monastir. Consulul grec a protestat pe lângă Valiu, țăranii au dat jalbă consulilor.

— Vapoare rusești în Kiel. Vapoarele rusești »Cezvarevici« și »Havel« precum și Incrușătorul panțerat »Bogatir« au sosit în portul din Kiel între onorurile vaselor de războiu germane.

NOTĂȚI.

ARAD, 1 Aprilie n. 1908.

— Majestatea Sa. Din Viena se anunță, că Majestatea Sa regele se simte din ce în ce mai bine. După primirea prințului Bülow cancelarul Imperiului german, de nou s'a preumblat prin grădina dela Schönbrun, apoi întorcându-se în castel a jucat biliard cu prim-adjutantul, contele Paar și după aceea și a continuat munca. Dacă timpul va mai fi frumos, va ieși în trăsura la plimbare. Ieri a primit în audiență pe ministrul-prezident austriac baronul Beck și pe ministrul Gessman.

Chestia băncii naționale maghiare. Sub-comisiunea exmisă de comisia băncii a ținut ieri la orele 11 ședință sub președinția lui Batthyányi Tivadar, fiind prezenți Wekerle ministru-președinte, Popovics Sándor secretar la departamentul finanțelor și Zichy Aladar ministru ad latere.

Comisia s'a înțeles pe deplin, că ce fel de întrebări vor adresa în chestia băncii experților. Textul statorit de subcomisiune îl va înainta comisiunii băncii în ședința de Joi.

Comisiunea va primi răspunsul experților numai după Paști.

Comisiunea va înainta experților întrebări constătătoare din 7 puncte.

În ședința de ieri raportorul Földes Béla a mai propus următoarele întrebări pe lângă cele 7 de până acum:

Ce influință să se asigure statului cu privire la numirile funcționarilor superiori?

Ce fel de influință să aibă statul la manuirea biletelor de bancă?

Până la ce fel de servicii să se deoblige banca, cu privire la încassarea și plățirea datoriilor de stat?

Activitatea băncii la ce fel de ramuri de operațiuni să se extindă?

— Vacanța Paștilor de cinci zile. Parlamentul anul acesta va avea vacanțe numai de cinci zile: se începe în Joia-mare și durează până Marți după Paștile apusene. Justh Gyula s'a declarat pe culoarele camerei, că vacanțele Paștilor de aceea vor fi așa de scurte, deoarece guvernul a auzit că încurând se va începe votarea nominală și în legătură cu aceasta obstrucția tehnică.

— Propagarea imoralității. În adevăr, imoralitatea a ajuns la apogeu, când e întronată și aplaudată în sanctuarul Thaliei.

La teatrul din Arad »Nemzeti Színház«, în timpul din urmă se reprezintă piese, în care imoralitatea se încununează cu floarea albă a nevino-văției (»Gretchen«) și s'întreabă »Ce e de vă-muit?«, într'o piesă aglomerat de frivolități revoltătoare.

Și publicul merge; și familii duc fete de câte 12—15 ani la astfel de reprezentațiuni. Am constatat-o aceasta în Duminica trecută după amiază la o reprezentare de popularizare a imoralității.

Și ziarele locale, în loc să biciulască »Bal-Mabil«-ul aradan, instalat într'un templu al culturii, fac aluzii rezervate, ca să fie ademenitoare pentru public, — în loc de a biciui propagarea corupțiunii și imoralității.

Și pentru, și prin o astfel de eră și societate, — să mai sperăm la un viitor, cetățenii cu suflete curate? — Aduceți-vă aminte de Sodoma și Gomora!

»Romane Caveto«.

— Kossuth la Majestatea Sa. Kossuth Ferencz, ministru de comerțiu a călătorit ieri după prânz la Viena. În cercurile politice călătoriei acesteia i-se atribuie importanță mare.

Kossuth Ferencz, va mulțumi mai întâiu M. Sale pentru decorare, după aceea va

referă despre neînțelegerile ivite în partidul kossuthist și despre aceea, că ce atitudine va lua partidul cu ocaziunea dezbaterii proiectului pentru ameliorarea salariului ofițerilor și soldaților.

În cercurile aproape de guvern se crede că în audiență nu va fi vorba despre chestia băncei.

— **Apponyi către orașul Arad.** După cum am mai scris într-unul din numerii trecuți, Aradul l-a ales pe Apponyi cetățean de onoare. Mândru de această distincție, Apponyi a mulțumit telegrafic, iar acum în scris:

»Magnifice die Primar, Vă aduc sincere mulțumite Magnificență pentru că mi-ați trimis hotărîrea adusă cu unanimitate de comisiunea municipală a orașului Arad, care mă ridică în rândul cetățenilor de onoare.

»Totodată rog pe Magnificența Voastră să binevoiți a transmite și membrilor comisiei municipale adâncă și sincera mea mulțumire.

»Această distincție, de care stimații mei cetățeni au avut bunăvoința să mă împărtășească, mă leagă mai tare de orașul Lor, de acest centru cultural maghiar și încrederea ce și-au arătat în faptele Lor, mă întărește în credința, că merg pe calea cea adevărată și corectă.

»Din parte-mi și în viitor voi căuta cu ori și ce ocaziune, ca să contribui la înflorirea frumosului oraș și rog pe scumpul meu cetățeni ca și în viitor să mă sprijinească în opera mea începută.

Budapesta, 30 Martie 1908.

Cu stimă patriotică Apponyi.

— **S'a împușcat pentru că i-a rămas feciorul cătană.** Într-un mod deosebit și-a pus capăt vieții Teodor Prismar, țaran harnic și cinstit din Gașca. Ieri dimineață a ieșit afară din casă și s'a dus în o parte ascunsă în dărătul casei, unde mai întâiu s'a spânzurat și la moment și-a descărcat și un glonț de revolver în inimă. Când au băgat de seamă, că ceva s'a întâmplat, Teodor Prismar era deja mort. Bătrânul țaran a lăsat o scrisoare, în care zice, că de aceea s'a sinucis pentru că unicul său fiu a rămas cătană.

— **Nenorocirea sorei regelui Saxoniei.** Din Drezda se anunță, că princesei Matilda, sora regelui Saxoniei, i s'a întâmplat o nenorocire. Prințesa a căzut de pe cal și și-a scrântit mâna.

— **Arestarea unul ofițer român bănuit de spionaj.** Din Nizza se telegrafiază că ofițerul român Băncilă fiind surprins pe când cerea mai multe informațiuni militare unor soldați, a fost arestat ca spion.

În urma cercetărilor autorităților în drept, ofițerul Băncilă a fost pus în libertate și rugat să părăsească teritoriul francez.

— **Necrolog.** Ni se anunță încetarea din viață a lui Mihail Beșan notar public reg., fost pro-notar comitatens, fost jude la tabla reg., fost deputat dietal, membru fund. al »Asociațiunii« și »Societății pentru fond de testru« etc. umșă după un scurt, dar greu morib., Marți în 18/31 Martie a. c. la orele 9 1/2 n. a., în etate de 70 ani. Rămășișele pământeștii ale defunctului se vor depune spre veșnică odihnă din casa proprie, piața Isabella, în cimiteriul gr. or. român din Lugoj mâne Joi în 20 Martie v. (2 April.) la orele 2 din zi. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Lugoj, 18/31 Martie 1908. Îl deplâng frații Gavril, Ioan și fii și fica dr. Cornel, Cornelia, dr. Virgil, Zeno Beșan precum și număroasă rudeni. Condolențele noastre!

— **Deputat american ucigaș.** Din New-York se anunță, că acolo deputatul Hefiu, într-un cupeu al trenului, certându-se cu un negru — care a beut whiskey, — l'a omorât.

— **Anarchist pe vaporul lui Roosevelt.** Din New-York se anunță, că în Vicksburg a fost deținut un anarchist, care a voit să se farișeze pe yachtul »Mayflower« al presidentului Roosevelt. Pe Yacht erau deja fiica și soția lui Roosevelt cari aveau de gând să facă excursiune pe

Missisipi. Se crede că a fost pus la cale un atentat contra familiei lui Roosevelt.

— **Canibalism.** Din Sidney se anunță, că pe insulele »Admirale« indigenii au omorât și după aceea au mâncat pe cei patru mateloși ai vaporului »Sigismund«, cari au mers între indigeni să procure alimente. Din Guinea-nouă (germană) s'a trimis o expedițiune ca se pedepsească pe criminali.

— **Academia de arte frumoase din Berlin** va primi în curând pentru sala de ședințe, o statuă a împăratului Wilhelm II.

Statua executată de Schott din Wilmersdorf reprezintă pe împărat într-un costum din vremea lui Ludovic al XIV, încoronat cu o cunună de lauri și ținând un picior pe un glob reprezentând universul.

— **Explozia unui vapor cu naftă.** Vasul cu pânze »Inglewood«, sosit la Larvik și mergând la Stockholm, încărcat cu naftă, aflându-se de mai multe zile în raza acestui port, a făcut ieri după amiază explozie. Vasul s'a scufundat în 20 de minute.

După explozie s'au sfiat 13 inecași și un rănit. Doi oameni din echipagiul numai, au scăpat.

— **Invenții americane.** Anglia este patria umbrelor pierdute. După o socoteală aproximativă, în Anglia se pierd anual cam 300,000 de umbrele, partea mai mare nici nu le mai caut, deoarece, respectivi sunt niște leneși, sau nu le dau îndărăpt, pentru că nu știu ale cui sunt. La aceasta un »inventator geniu« voiește să se ajute așa, că în mânerul umbrelei să se pună o bucată de placă pe care să se scrie numele respectivului proprietar, iar o altă placă se acopere aceasta. Prin urmare cine găsește vre-o umbrelă să uită la placă, și o trimite aceluia, care a pierdut-o, presupunând dacă afiătorul este om cinstit. Dacă nu-i om cinstit și în cazul acesta invenția »geniului« nu plătește nimic.

Un alt »inventator geniu« voiește să ajute »institutorilor de scaldă.« Ca se nu fie pierderea aceea mare de apă, — apa folosită odată prin diferite aparate voiește să o distileze și se o ducă iar în cazan, sau în puțină respective în basin.

Mai practic decât aceasta este invențiunea unui inginer, pe care voiește a o întrebuința la ușile fileuriile de trenuri și cari constau din zăvoare mobile.

Aceasta invențiune în adevăr este genială și va avea un mare viitor.

Aceste zăvoare sunt așa întocmite că aerul adus în mișcare prin mersul trenului și atunci să poată închide ușile, când înălțala este de nu mai mult ca 5 kl. pe oră: și când trenul stă, ușa se deschide singură.

— **Exploziune uriașă.** În Batuco (Chille) magazinul de praaf de pușcă a explodat. În magazin erau 4 milioane kilograme de praaf de pușcă. Locuitorii au crezut, că este cutremur de pământ. Nenorocirea nural din praaf de pușcă francez, adus acolo de curând, s'a putut produce. În locul acela unde mai înainte a fost fabrică, azi ni-se prezintă o groapă uriașă de 30 metri de adâncă și 80 metri de lungă. Ofițerul precum și soldații cari stăteau de pază, au fost aruncați în aer.

— **15 oameni în contra unui șarpe.** O scenă dramatică s'a întâmplat, zilele trecute în grădina Zoologică din New York. Păzitorul cotețelor unde sunt șerpii, a intrat în cotețul unui box constrictor (șarpe uriaș) ca să l hrănească. Periculosul animal pareă că doarme, când păzitorul a pus în coteț mâncarea și a plecat să iese afară. În acest moment șarpele a sărit la păzitor și s'a înfășurat pe după el. Nefericitul om la început a căutat să scape de monstru, dar văzând că nu poate, a început să strige după ajutor. La aceasta au sosit 15 colegi de ai lui, cari numai după o muncă grea au putut să l scape pe bietul păzitor din ghiarele morții. Când l-au scos afară din coteț, nefericitul abia mai răsuflă.

— **Matzky Károly,** cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Felurimi.

Tolstoi tăietor de lemne. În Moscova se vestește despre Tolstoi următoarea anecdotă care poate fi adevărată:

În curtea din Chamovniki a contelui intră într-o zi un negustor de lemne. Țăranul vede un bătrân îmbrăcat cu cojoc și cu papuc de lemn în picioare tăind lemne, și l întreabă: »Moșule, nu-ți trebuie lemne boierului?«

— Nu știu — răspunse blând bătrânul — du-te în casă și întreabă!

Negustorul intră în casă. În tindă îi iese înainte un lacheu.

— Ce vrei? îl întreabă servitorul.

Negustorul se închină adânc și întreabă:

— Măria ta, n'ai nevoie de lemne?

— Nu știu răspunse lacheul. Întreabă pe contele.

— Unde-i contele?

— În șură, taie lemne.

Negustorul plecă clătînând din cap; în trecere se uită bănuitor spre șură și zise apoi către tovarășul lui care aștepta afară:

— Atci se petrece ceva necurat. O să pierdem paralele. Mai bine să ne ducem în altă parte și să-l lăsăm pe oamenii ăștia!

Fundațiunea Gozdu.

Săptămâna trecută Reprezentanța Fundațiunii Gozdu și-a ținut obișnuita sa sesiune de primăvară, în care au fost rezolvite chestiile administrative ale Fundațiunii. În trei ședințe consecutive Reprezentanța, al cărei membri, afară de I. P. S. S. Mitropolitul Meșianu și P. S. S. Episcopul Caransebeșului Nicolae Popa, au fost de față (ambii arhierii amintiți au fost împiedecați din cauze de morb), s'a ocupat cu cenzurarea rațiociniilor și inventarilor pe anul precedent, și a stabilit suma, care se va vota în sesiunea din August a R-reprezentanței ca stipendii tinerilor lipsiți, cari urmează studii superioare la universitățile din patrie.

Din inventarul luat pe anul trecut, averea fundațiunii cu încheierea anului 1907 a prezintat suma de 7,119.200.90 cor.

Pentru a câștiga o icoană fidelă asupra întregel averi fundamentale, publicăm aci rațiociniul și inventarul pe anul 1907.

I.

Ratiociniul pro 1907.

1. Saldul casei cu finea a. 1906	17,536.51
2. Chirii	108,869.95
3. Dividende	212,825.—
4. Interese intercalare dela depuneri	1,726.34
5. Diverse	1,226.38
6. Imprumut pentru cumpărarea a 221 acții »Haza bank«	60,437.—
Total: 601,402,614.18	

La erogățuni:

1. Competința văduvei a fer. fundat.	11531.25
2. Stipendii	78609.30
3. Contribuțiuni	17948.57
4. Apă	2405.18
5. Luminați	1505.12
6. Spese administrative	16854.29
7. Spese pentru conservarea și îngrijirea edificiilor din Budapesta și Oradea-Mare	8689.15
8. Replătre de imprumut	14763.—
9. Interese dela imprumuturi	39131.92
10. Diverse	3515.—
11. Investițiuni în efecte	60436.—
12. Monumentul ridicat la mormântul părinților fundatorului în Oradea-Mare	700.—
Total: 388588.78	
Sald 14025.04	

II.

Inventarul pe 1907.

Active:

1. Prețul edificiilor din Budapesta și Oradea-Mare cor.	1535760.—
2. Efecte	5560771.—
3. Sald de cassă	14025.40

4. Mobiliar	644.50
5. Pretenziune	8000.—
Total: 7,119.200 90	

III.

Procentul de budget pe 1908.

Pasive:

1. Imprumut la fondurile archidiecezane	584726.—
2. Imprumut la »Albina«	181332.—
Total: 766058.—	

1. Percepțiuni	330025.—
2. Erogațiuni	78535.—
Saldo: 251490.—	

din care 167660 sunt a se capitaliza respective a se folosi pentru amortizarea împrumuturilor, iar 83830 sunt a se folosi ca stipendii pe ș. scol. 1908—9. (Lupta).

Volnicii fără păreche.

— Ședința dela 1 Aprilie a Dietei. —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh și apoi Rakovszky. Dintre deputații naționaliști sunt de față: V. Demian, dr. V. Lucaciu, dr. St. Petroviciu, dr. M. Hodja, C. Brediceanu, dr. A. Vaida, dr. V. Maniu, dr. A. Vlad, dr. St. C. Pop, dr. I. Suci, Blaho, Skicsák, Bella și dr. M. Ivánka.

Intregă aceasta ședință s'a remarcat printr-o purtare cât se poate de volnică și de brutală a președinților, cari fără nici un motiv îndrumau la ordine și repede luau apoi și cuvântul deputaților naționaliști: Brediceanu, Vlad, Damian, Pop și Skicsák.

Se înțelege, naționaliștii, n'au tolerat aceasta fără să protesteze în chipul cel mai energetic și astfel s'au repetat scene foarte violente între cele două tabere.

Guvernul și-a ajuns însă scopul, căci discuția asupra articolului întâiu s'a încheiat cu ziua de astăzi.

O altă notă a fost participarea la ședințe a câtorva croați în frunte cu Supilo cari însă au fost numai spectatori ai luptei ce purtau naționalitățile.

Cel dintâiu care a vorbit la ordinea de zi a fost dr. St. Petroviciu, care a analizat pe larg întreg articolul, l'a combătut din punct în punct și-a înaintat mai multe propuneri de modificare și amendamente cerând tipărirea acestora.

Majoritatea însă a respins propunerile.

Vorbește apoi disidentul Hoffmann, care critică revizuirea și combate fiecare frază din articolul I. Propune mai multe amendamente și cere, ca să se tipărească toate.

Majoritatea însă respinge.

E caracteristic, că în vorbirea sa Hoffmann a ținut să protesteze în contra prieteniei disidenților față de naționaliști. (Imputare pe care li-o face »Budapesti Hirlap«) Se dă o pauză de zece minute.

La redeschiderea ședinței prezidează: Rakovszky.

Molnár Jenő critică dispozițiunile articolului I la care face mai multe amendamente, cerând tipărirea acestora. Majoritatea respinge.

C. Brediceanu ține o vorbire foarte temeinică. Vorbește strict la obiect fiind foarte bine preparat. Cu toate acestea președintele îi caută pricină și fără motiv îi detrage cuvântul.

Mare furtună.

Infamia aceasta, naționalitățile nu o puteau răbdă, ci se naște un tumult, voci de protestări, și apostrofări se aud din toate părțile.

Dr. I. Maniu sare în apărarea colegului său, atacând violent, dar cu multă dreptate pe Rakovszky. Majoritatea însă, râde ironic și-i face vicepreședintelui ovațiuni.

Dr. A. Vlad, de asemeni vorbind la regulament dovedește, că președintele pe nedrept i-a detras lui Brediceanu cuvântul. Procedul acesta este fără pereche și constituie o adevărată călcare a dreptului de imunitate. Protestează cu energie. Alături de Vlad protestează toți naționaliștii. Se reînnoiesc din nou scenele sgomotoase ca pe vremea celei mai înverșunate obstrucțiuni.

V. Damian, combate articolul I.

Președintele însă în intervale foarte scurte îl adormiează iar după aceea îi detrage cuvântul. Sar atunci deodată patru naționaliști, cari cerând cuvântul protestează în contra președintelui.

Vorbește întâiu dr. I. Maniu și după el Hodja.

Vorbind apoi St. Pop și Skicsák acestora numai decât le detrage cuvântul. Se reînnoiesc scenele de protestări și apostrofe violente.

Blaho vorbește la articolul I.

Vice-președintele Návay stă tot lângă el pentru a face semn lui Rakovszky în caz când vorbitorul s'ar abate dela obiect.

La ora 1¹/₂ discuția se încheie și se trece la interpelări.

Hoffmann Otto interpelează în chestia albumului Rákoczi iar Nagy György în chestia ofițerului László Imre care a fost anul trecut degradat pentru cântarea lui Kossuth, iar mai zilele trecute s'a sinucis.

Jekelfalussy răspunde încurcat. Replica o citește de pe hârtie: i-o scrisese Wekerle. Majoritatea a luat la cunoștință răspunsul.

Skicsák interpelează în privința călcării dreptului de întrunire comis de jandarmi într-o comună slovacă.

Ședința se ridică la orele 2¹/₂

Ultime informațiuni.

Macedonia și reformele. Londra, 1 Aprilie. Guvernul englez nu a primit nici un răspuns la nota din 3 Martie referitor la reformele din Macedonia; afară de aceasta nu are cunoștință de vre-un contra-proiect propus de Rusia.

Este aplicat mai departe e desbete ori și ce proiect venit din afară, care are de scopsanarea stărei netolerabile ce domnește în Macedonia Anglia nu consimte cu ori și ce preț la ultimul proiect, pe care l'a înaintat numai ca să se dezbătă în mod resolvabil, punând astfel capăt stărei arhice, dar așa ca să nu se prezinte vre-un contra-proiect, dând astfel ocaziune la noui neînțelegeri. Ceeace privește observarea secretarului de stat Grey la numirea de guvernator în Macedonia, guvernul englez declară că prealabil a luat în considerare, să se facă excepțiuni, când s'a spus direct în nota dela 3 Martie, că postul de guvernator îl poate ocupa chiar și un mohamedan. Guvernul englez declară totodată că acest proiect bine studiat nu are intenția a-l revocă.

Lege votată. București, 31 Martie. După ce au vorbit G. Panu și ministrul Ioan

Brătianu, Camera a luat în considerație, cu 69 voturi contra 4, proiectul de lege pentru reorganizarea comunelor rurale. În aceeași zi, ieri, s'a ajuns cu discuția pe articole până la art. 210. Azi probabil se votează legea în total.

Demonstrații antimaghiare în Viena. »Budapesti Hirlap« de azi are informația că de Paști se va aranja în Viena o mare demonstrație antimaghiară de către colonia română de acolo, în frunte cu filoromânul dr. Karl Lueger. La demonstrație vor lua parte și peste o sută studenți universitari din România și alte naționalități din Austria. Organul imperialiștilor scrie, că se fac pregătiri mari încă de pe acum și că în onoarea lui Lueger se va da un splendid banchet.

Nu știm întrucât e adevărată știrea aceasta.

Economic.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 1 Aprilie 1908

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 Sig.)	22 80—22 82
Secară pe Apr.	20 86—20 88
Ovăz pe Apr.	14 50—14 52
Cucuruz pe Mai 1908	12 98—13.—

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	22 70—22 72
Secară pe Apr.	20 68—20 70
Ovăz pe Apr.	14 48—14 50
Cucuruz pe Mai 1908	12 96—12 98

Prețul cereșlelor după 100 kig. a fost următorul:

Grâu

de Tisa — — —	22 K. 15—23 K. 85
Din comitatul Albe	22 » 45—23 » 35 »
De Pesta — — —	21 » 85—23 » 45 »
Bănățenesc — — —	21 » 95—23 » 45 »
De Baciu — — —	22 » 05—23 » 30 »
Săcară — — —	20 » 85—20 » 95 »
Orzul de nutreț, calitatea I.	14 » 60—14 » 80 »
» de calitatea II	14 » 40—14 » 60 »
Ovăz » » I	16 » 30—16 » 60 »
» » » II	15 » 70—15 » 90 »
Cucuruz vechiu	— » — » — »
» nou	13 » 30—13 » 45 »

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nr. 7 al revistei economice Ilustrate »Economia« cu următorul cuprins: Prier, un articol despre lucrările economice din luna Aprilie; Noua cultură a viilor; Situația agricolă. Informațiuni și Varietăți de interes. Foala apare de două ori pe lună în Caransebeș. Redactor: Alexandru Diaconovitch, magistrul silvanal. Abonamentul 4 cor. pe an, pe 1/2 an 2 cor. Pentru România 5 lei pe an.

A apărut nr. 5 al excelenței reviste literare Ilustrate »Familia Română« sub direcția dlui Lucian Bolcaș cu următorul sumar:

Nicli Cornea, Busulocul; El. A. Nori, Facerea (versuri); *. Găba pescarul; Mih. Gașpar (soriu) Pace; Elena Bolcaș, Curierul model; Mărioara, Ghăciturii. Convorbiri cu cetitorii. — Premiile literare ale »Fam. Rom.«. — Morți. — Cronică. — Tablouri.

Ilustrații: Pajul (pag. 1). — Neli Cornea. — Copii mâncând pepeni și struguri, de Murillo. Trei figuri de modă. Caricaturii.

Revista se prezintă foarte bine atât ca conținut cât și execuție tehnică. O recomandăm cu căldură onor. noștri cetitorii precum și tuturor cetitorilor de artă și literatură frumoasă.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor proprietar George Nichin.

Instiintez pe on. public că mi-am mutat măcelăria pe Szabadság-tér în edificiul vechiu unde, vind carne proaspătă de porc cu 68 cr. Untură curată cu 68 cr., slănina, cu 68 cr., șunca afumată cu 90 cr. Inainte 80 cr. cotlete 90, coaste 72, picioarele cu 60, mațele cu cele mai favorabile prețuri de zi. Mațe și săpun de uscat de casă, varză acră, napi crastaveți și pipărei se pot căpăta în măcelăria lui Garay Károly, în Arad pe Szabadságtér.

Cine dorește ghete

= frumoase și trainice să se adreseze lui =

Bolezni Antal

pantofar de dame și domn. (Arad, Salac-utca No. 2.) unde se fac tot felul de ghete și pentru cel mai gingaș picior.

Comandele din provincie se săvârșete prompt.

Jgaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă

Kötögép vállalat, Szeged,
strada Iskola nr. 18.

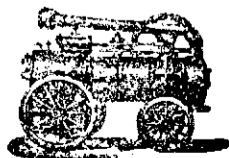
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Întreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de șpirț. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

In atențiunea proprietarilor de pământ, notarilor, învățătorilor și a publicului călător!

În cafeneaua mea

„MOTOR”

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)

(în apropierea gării de motor), ori cine se poate distra plăcut — În toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

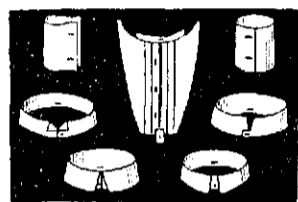
Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp Lajos.
cafegiu.

Spălătorie chimică, vâpsitorie, apertură de perdele, curățitorie de albituri.

Gazilia Ottawa

WIEN

XVIII Martinsstr.

Nrul 12.

Se recomandă pentru a i-se da haine și albituri spre a le curăți cât se poate mai bine.

Pentru desfacerea mai repede!

Caspari Frigyes és Társai

Medgyes (Nagyküküllő m.)

recomandă cu preț redus produsele

școalei de pomi

precum:

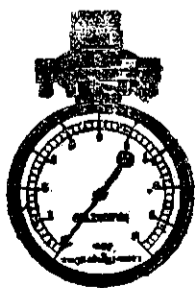
pomi cu simburii tari, tufe de agriși și coacăze (ribiszke), smeură, fragi, tufe decorative, vlăstari sălbatici de pomi fructiferi, pentru garduri vii, brazi și trandafiri, etc.

Preț-curent se trimite gratuit la dorință.

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.

Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut mașini de scris, măsurătoare de spirt, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Părți de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz

și boicete de luminat

Mașini de cusut mănuși și blănării. Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni. Repararea instrumentelor de desemn.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirț de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcseh îmi scrie următoarele:

Spirțul de gheață

l'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de masea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul Spirț de gheață a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirț de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spirțului de gheață.

Atkár

Bander Gábor, măsur.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămintă, prin cari e laudat spirțul de gheață.

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Grósz Nagy Ferencz,

farmacia DEBRECZEN, Șas-u. 8. „Arany egyszaru”
Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă !

Cine vrea să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici, 1 sticlă mare 2.65 cor. cu îndrumare. 3 sticle mari 6.65 cor. cu îndrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

Numai există reumă !

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuițezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte bine și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PARULUI în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamajka

diferite soiuri veritabile

în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeria lui

Vojtek és Weisz

ARAD.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi aranjamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din izvorul de acid-carbonic din băile Buziaș, pentru prepararea apel gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai puțin eficient. Serviciu de încredere, conștiincios!

Ape minerale și medicale de Buziaș

in sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rinichi și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn”.

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Se caută reprezentanți isteți din loc.

DISTINS CU PRIMA DIPLOMĂ.

Szikszay József

fabricant de instrumente muzicale

Nagyvárad, Nagy Sándor u. 1. (Pösteny sarok.)

Recomandă

VIOLINELE

fabricație proprie,

precum și alte instrumente, așa

instrumente de suflare

din lemn și alamă,

harmonice, flautetă, fluere,

ocarine, citere, cimbale.

Tot așa primește repararea a tot felul

de instrumente cu prețuri ieftine și

lucrate artistic.

Repararea de orgă mare și harmonium.

Au sosit noutăți de primăvară!

Intorcându-mă din călătoria mea pentru târguești, aduc la cunoștința onoratului public, că

mi-am asortat din nou prăvălia mea de mode pentru dame și domni.

Stofe negre și colorate pentru costume, de lăinuri frumoase franceze, zefire englezești pentru bluze, cretoane, voiluri, stofe pentru haine de case și negligouri, toiluri colorate, picheturi. Mare asortiment în mătăsuri pentru rochii și bluze. Mai departe dantele, aplicații și șireturi de garnitură, panglici șine, cordoane de mătăsă și de elastic. Pânză de bumbac și de ață. Albituri pentru dame și bărbați, ștergare, garnituri de cafea și de damast. Covoare, perdele, coverturi de pat și de masă stofe de mobilă și mai multe articole care nu se pot înșira aici.

Ciorapi lucrați de robii pentru dame, bărbați și copii.

Cu toată stima:

George Jancovici,

Arad, Strada Forray 2.

Principiu: folos puțin și mare circulație.